

Bibliometric Analysis of Health Tourism Literature: The ‘DergiPark’ Example For 2019-2024

Tuğba KARADAĞ^a Ali GÜVEN^b

^a Corresponding author, Graduate, Duzce University, tugbakaradag@beun.edu.tr

^b PhD, Duzce University Department of Healthcare Management, aliguven@duzce.edu.tr

ARTICLE INFO

Article Type: Research Article

Received: 06/01/2025

Accepted: 10/06/2025

Available online: 15/06/2025

Keywords: Health tourism, bibliometric analysis, DergiPark.

ABSTRACT

Purpose: The health tourism sector, which has become increasingly important in recent years, has led to an increase in academic studies in this field and the formation of a large data in the field. The aim of this study is to comprehensively examine health tourism studies through bibliometric analysis.

Methods: In line with the aim of the study, the DergiPark database was searched using the keyword “health tourism.” The search was limited to research articles published in the years 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, and 2024. As a result, a total of 147 articles were identified. The data obtained from these articles were classified using the bibliometric analysis method. The classification criteria included journal types, publication years, number of authors, citation counts, and research methods used. The findings and tables were prepared using Microsoft Word.

Results: It shows that the most publications on health tourism were made in 2022, the most common journals are “Journal of Travel and Tourism Research” and “Pamukkale University Journal of Institute of Social Sciences”, the publications are mostly two-authored and quantitative research methods are more preferred. In addition, it was determined that the most cited studies were articles focusing on the economic dimensions of health tourism and its current situation and future in Turkey.

Conclusions: This research provides an important resource to understand the current status of studies in the field of health tourism, to identify publication trends in this field and to guide future studies. Health tourism attracts attention as a growing and constantly developing sector at the global level, and the number and diversity of studies in this field is expected to increase.

Cite: Karadağ, T., & Güven, A. (2025). Bibliometric analysis of health tourism literature: The ‘DergiPark’ example for 2019-2024. *InHealth Theory*, 2(1), 31-42. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15677799>

Ethics committee statement: This study does not require ethics committee approval.

Sağlık Turizmi Alanyazının Bibliyometrik Analizi: 2019-2024 Yılları

DergiPark Örneği

Tuğba KARADAĞ^a Ali GÜVEN^b

^a Sorumlu yazar, Yüksek Lisans, Düzce Üniversitesi, tugbakaradag@beun.edu.tr

^b Dr., Düzce Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü, aliguven@duzce.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ ÖZET

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 06/01/2025

Makale Kabul Tarihi: 10/06/2024

Çevrimiçi Yayın Tarihi: 15/06/2025

Anahtar Kelimeler: Sağlık turizmi, bibliyometrik analiz, DergiPark.

Amaç: Son yıllarda önemi giderek artan sağlık turizmi sektörü bu alanda yapılan akademik çalışmaların artmasına ve alanda büyük bir data oluşumuna katkı sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı, sağlık turizmi çalışmalarının bibliyometrik analiz yoluyla kapsamlı bir şekilde incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmanın amacı doğrultusunda DergiPark veri tabanı 'sağlık turizmi' anahtar kelimesi ile taranmıştır. Yayın türü olarak araştırma makalesi, yayımlanma tarihi olarak 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yılları seçilmiştir. Arama sonucunda toplam 147 makaleye ulaşılmıştır. Bu makalelerden toplanan veriler bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan konular, dergi türleri, yıl dağılımları, yazar sayıları, atıf sayıları ve kullanılan araştırma yöntemleri şeklindedir. Bulunan veriler ve oluşturulan tablolar Word programında hazırlanmıştır.

Bulgular: Sağlık turizmi ile ilgili en fazla yayının 2022 yılında yapıldığı, en yaygın dergilerin "Journal of Travel and Tourism Research" ve "Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi" olduğu, yayınların çoğunlukla iki yazarlı olduğu ve nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiği anlaşılmıştır. Ayrıca, en fazla atıf alan çalışmaların sağlık turizminin ekonomik boyutlarına ve Türkiye'deki mevcut durumu ile geleceğine odaklanan makaleler olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç: Bu araştırma, sağlık turizmi alanındaki çalışmaların mevcut durumunu anlamak, bu alandaki yayın eğilimlerini belirlemek ve gelecekte yapılacak çalışmalara yön göstermek açısından önemli bir kaynak sağlamaktadır. Sağlık turizmi, küresel düzeyde büyüyen ve sürekli gelişen bir sektör olarak dikkat çekmekte olup, bu alanda yapılan çalışmaların sayısının ve çeşitliliğinin artması beklenmektedir.

Bu çalışma [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) kapsamında açık erişimli bir makaledir.

Atıf: Karadağ, T., & Güven, A. (2025). Sağlık turizmi alanyazının bibliyometrik analizi: 2019-2024 yılları DergiPark Örneği. *InHealth Theory*, 2(1), 31-42. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15677799>

Etik kurul beyanı: Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği izni gerektiren bir çalışma olmadığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

1. Giriş

Sağlık turizmi; kıtalar, ülkeler, bölgeler, destinasyonlar ve binlerce hizmet sağlayıcının rekabet içinde yer aldığı, hızla büyüyen uluslararası bir ticaret alanı olarak dikkat çekmektedir (Zsarnoczky, 2018). Küresel ölçekte, sağlık turizmi son yıllarda turizm sektöründeki en yüksek büyüme oranına ulaşan alanlardan biri hâline gelmiştir. Her geçen gün daha fazla bireyin sağlık amacıyla uluslararası seyahat etmesi, bu alandaki talebin ve önemin giderek artmasına neden olmaktadır. Sağlık turizmi, günümüzde pek çok ülkenin büyük yatırımlar yaptığı ve özel politikalar geliştirdiği stratejik bir sektör konumuna gelmiştir (Tengilimoğlu, 2021).

Küresel medikal turizm pazarı, her yıl yaklaşık 14 milyon kişinin seyahat ettiği ve 2023 yılında 24,14 milyar ABD doları gelir üreten büyük bir ekonomik alan hâline gelmiştir. Pazar büyüklüğünün 2028 yılına kadar 53,51 milyar dolara, 2032'ye kadar ise 137,71 milyar dolara ulaşacağı öngörülmektedir (Fortune Business Insights, 2024). Türkiye özelinde, USHAŞ (Uluslararası Sağlık Hizmetleri A.Ş.) verilerine göre 2023 yılında 1.538.643 yabancı hasta sağlık hizmeti almak üzere ülkemizi ziyaret etmiş ve bu alandan elde edilen gelir 3.006.092 ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla ise, ülkemize gelen sağlık turisti sayısı 1.154.575'e, elde edilen gelir ise 2.314.717 ABD dolarına ulaşmıştır.

Sağlık turizminin yüksek katma değer potansiyeliyle, önümüzdeki yüzyılın en stratejik sektörlerinden biri olacağı öngörülmektedir. Türkiye, sahip olduğu politik istikrar ve jeo-stratejik avantajlarıyla bu alanda en elverişli ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır. Coğrafi konumu, tarihi ve kültürel mirası ile turizm alanındaki deneyimi, Türkiye'yi sağlık turizminde cazip bir destinasyon hâline getirmektedir. Bu güçlü konum, uluslararası akreditasyona sahip, yüksek nitelikli sağlık hizmeti sunan sağlık kuruluşlarının varlığıyla daha da pekişmektedir. Ayrıca, belirli tıbbi disiplinlerde derinleşmiş ve uluslararası düzeyde yetkinlik kazanmış hekim kadrosu da Türkiye'yi sağlık turizmi açısından cazip kılan önemli etmenlerden biridir (Kantar & Işık, 2014; Tontuş, 2017).

Son yıllarda sağlık turizmi alanında yapılan akademik çalışmaların sayısında dikkat çekici bir artış

gözlemlenmektedir. Bu çalışmaların büyük bir kısmı; hasta memnuniyeti, hizmet kalitesi, pazarlama stratejileri ve destinasyon tercihleri gibi uygulamaya dönük alanlarda yoğunlaşmaktadır. Buna karşılık, sağlık turizminin ekonomik etkileri, mevzuat yapıları, insan kaynağı planlaması ve etik boyutları gibi konularda yapılan araştırmaların daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, sağlık turizminin çok boyutlu yapısının bütüncül bir biçimde anlaşılabilmesi açısından literatürdeki boşlukların belirlenmesini ve öncelikli araştırma alanlarının saptanmasını önemli kılmaktadır. Aynı zamanda, politika yapıcılar, sağlık yöneticileri ve hizmet sunucuları için hangi konularda bilgiye ihtiyaç duyulduğunu göstermek açısından da sistematik araştırmalar büyük değer taşımaktadır.

Bu noktada bibliyometrik analizler, bilim politikasının bir parçası olarak kabul edilen yayın politikalarının belirlenmesinde temel bir araç olarak öne çıkmaktadır. Bu tür analizlerde; yayınların dergi türleri, atıf sayıları, yayın sıklığı ve yazar dağılımları gibi çeşitli boyutlar detaylı biçimde incelenmektedir (Al, 2008). Bibliyometrik analizlerin temel amacı; belirli bir araştırma alanında yapılan geçmiş çalışmaları sistematik biçimde değerlendirerek alana dair genel bir perspektif geliştirmek, mevcut bilgi birikimini ortaya koymak ve gelecekte yapılacak çalışmalara yön verecek öneriler sunmaktır (Johnson & Samakovlis, 2019).

Günümüzde araştırmacılar, sağlık turizmi gibi çok disiplinli ve hızla büyüyen alanlarda büyük hacimli literatürle karşı karşıya kalmakta ve bu yoğun veri karşısında zaman zaman yetersizlik hissi yaşayabilmektedir. Bibliyometrik analizler, bu sorunu aşmak ve daha etkin bir okuma ve değerlendirme süreci yürütmek açısından oldukça işlevseldir. Belirli bir alanın gelişim sürecini, öne çıkan tematik yönelimleri ve bilimsel çıktıları anlamak isteyen araştırmacılar için önemli bir yöntem sunmaktadır (Kurutkan & Orhan, 2018).

Sağlık turizmi alanında yapılan yayınların dağılımını incelemek, hem alandaki araştırma eğilimlerini tespit etmek hem de gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici olmak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, araştırmacıların sıklıkla başvurduğu veri tabanlarından biri olan DergiPark veri tabanında, 2019-202 yılları arasında yayımlanmış, 'Sağlık Turizmi' temalı

araştırma makaleleri bibliyometrik yöntemle incelenmiştir.

2. Literatür

Dünyadaki küreselleşme, sağlık hizmetlerinde yaşanan bekleme süresi, altyapı aksaklıkları, maliyet artışı gibi sorunlar ve gelişen sağlık okuryazarlığı, mevcut sağlığın korunmak istenmesi nedenleriyle refah seviyesi yüksek ülkelerdeki insanları ülkeler arası seyahat etmeye yönlendirmektedir. Bu yönlendirme ise, sağlık turizminin ortaya çıkmasına ve bu hizmetlerden yararlanan kitleye 'sağlık turisti' denilmesine neden olmuş ve giderek bu sektörün önemini artırmıştır (Hazarika, 2010).

Dünya Turizm Örgütü sağlık turizmini; 'kaplıca veya diğer sağlık merkezlerine seyahat eden kişinin fiziksel iyilik halini geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen ziyaretler' şeklinde tanımlamaktadır (Karakoç, 2017). Sağlık Bakanlığı sağlık turizmini; 'bireylerin hem koruyucu hem tedavi edici hem rehabilite edici hem de sağlığı geliştirici hizmetleri almak amacı ile yaşadıkları ülke dışında bir ülkeye ziyaretleridir' şeklinde tanımlamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022 yılında yayınladığı revizyonda sağlık turizmini 'sağlık merkezleri ve kaplıcalarda fiziksel iyilik halini geliştirmek için estetik cerrahi operasyonlar, organ nakli, diş tedavisi, fizik tedavi, rehabilitasyon vb. tedavi almak amacıyla gelen ziyaretçilerin yapmış oldukları faaliyetleri kapsamaktadır' şeklinde tanımlamaktadır.

Bulut ve Şengül (2019) çalışmasında sağlık turizminin motivasyon kaynaklarından en önemlisinin maliyetle ilgili durumlardan kaynaklandığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma sonucuna göre gelişmiş ülkelerdeki yüksek eğitim ve refah seviyeleri, sağlık işgücü ücretlerinin artmasına ve bu da sağlık hizmetleri sunumunun maliyetli hale gelmesine neden olmaktadır. Özellikle yaşlanan nüfusun sağlık ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların karşılanması için gerekli giderler, gelişmiş ülkelerde giderek artış göstermektedir. Diğer yandan, sosyal güvenlik maliyetlerindeki artışlar, sosyal güvenlik kurumları üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu sorunları aşmak adına, sosyal güvenlik kurumları ve özel sigorta şirketleri, kaliteli tıbbi hizmet sunan ülkelerde faaliyet gösteren sağlık turizmi firmalarıyla paket anlaşmalar yaparak sağlık hizmetlerini daha düşük maliyetlerle alma çabası içerisinde.

Kazak ve Kazak (2023) 'Sağlık Turizmi Alanında Yapılan Çalışmaların Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi' başlıklı çalışmada 2012-2023 yılları arasında Web of Science indexinde 10,962 yayın incelemiştir. En çok kullanılan anahtar kelimenin "COVID-19" olduğunu, en çok yayın yapan ülkelerin sırasıyla "ABD", "Çin", "İspanya" ve "Avusturalya" olduğunu tespit etmişlerdir.

Akın (2021) "Sağlık Turizmi Alanyazının Bibliyometrik Analizi (2015-2020)" başlıklı çalışmada Google Scholar ve DergiPark Akademik veri tabanlarında belirtilen yıllarda sağlık turizmi alanında yapılmış 102 makale incelemiştir. Sağlık turizmi alanında yapılan makalelerin ilişkilendirilen konular, anahtar kelimeler ve yayınladıkları dergilerin türleri bakımından çeşitlilik gösterdiği, ayrıca çok yazarlı makalelerin sayıca fazla olduğu ve disiplinlerarası işbirliğinin tercih edildiğini tespit etmişlerdir.

Canik ve Özdemir (2019) "Sağlık Turizmini Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Değerlendirmesi (1988-2017)" başlıklı çalışmada 139 yüksek lisans tezi ve 29 doktora tezini incelemiştir. En fazla lisansüstü tezin Dokuz Eylül Üniversitesi'nde (13) hazırlandığını, lisansüstü tezlerde en fazla yoğunlaşılan sağlık turizmi konusu, 68 yüksek lisans tezi ve 13 doktora tezi ile termal turizm konusu olduğunu, en fazla sağlık turizmi konulu tezin sosyal bilimler enstitülerinde (137) hazırlandığını, anabilim dalları açısından bakıldığında ise işletme anabilim dalı (52) ilk sırada yer aldığını, turizm işletmeciliği anabilim dalının (50) onu izlediğini tespit etmişlerdir.

Pirhan ve Eter (2022) "Türkiye'de Sağlık Turizmi Alanında 2000-2020 Yılları Arasında Yayımlanan Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi" başlıklı çalışmada; YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Scholar (Google Akademik) veri tabanında 90 yüksek lisans tezi, 15 doktora tezi, 91 dergi makalesi, 14 bildiri (konferans, sempozyum vb.) ve 1 kitap bölümü olmak üzere toplamda 221 akademik çalışma incelemiştir. 2013 yılından itibaren sağlık turizmi alanındaki çalışmaların kayda değer bir şekilde artış gösterdiğini, çalışmalarda en fazla Türkiye'nin sağlık turizmi ve il bazında bölgesel olarak sağlık turizmi potansiyeli araştırmalarının yapıldığını, sağlık turizminin pazarlaması, hizmet kalitesi, destinasyon imajı ve tüketici satın alma kararları ile müşteri memnuniyeti konularında çalışmalar yapıldığını, sağlık turizminin ekonomik

boyutuna yönelik önemli sayıda çalışmanın olduğu tespit etmişlerdir.

Orhan (2022) "Sağlık turizmi yayınlarının bilim haritalama yöntemi ile bibliyometrik analizi" başlıklı çalışmada web of science veri tabanında,1997-2021 yılları arasında yayınlanmış Medical or Health Tourism (MHT) konulu 1209 makale incelemiştir. En fazla makale üreten yazarın Crooks V.A. olduğu ve en fazla makale üretilen ülkenin de Amerika Birleşik Devletleri olduğunu tespit etmiştir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Amacı, Yöntemi, Evreni ve Örneklemi

Sağlık turizmi alanında yapılan bibliyometrik çalışmaların büyük çoğunluğunun 2020 yılı ve öncesine odaklandığı görülmektedir. Bu durum, son yıllarda alandaki gelişmeleri ve eğilimleri ortaya koyan güncel çalışmalara olan ihtiyacı artırmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, sağlık turizmi alanında yapılan akademik yayınları bibliyometrik analiz yöntemiyle belirli araştırma soruları çerçevesinde incelemek ve 2019-2024 yılları arasında yayımlanan literatürü güncel bir bakış açısıyla değerlendirmektir. Araştırma kapsamında, DergiPark veri tabanında yer alan dergilerde yayımlanmış makaleler dikkate alınmıştır. Veri toplama sürecinde, DergiPark'ın gelişmiş arama bölümüne anahtar kelime olarak "sağlık turizmi" ifadesi girilmiş; yayın türü olarak yalnızca "araştırma makalesi" seçilmiştir. Yayımlanma yılı bakımından ise 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yılları esas alınmıştır. Belirtilen bu kriterler doğrultusunda toplam 147 araştırma makalesi analiz kapsamına dâhil edilmiştir.

Tablo 1.

Makalelerin Dergilere Göre Dağılımı

Dergi Adı	Sayı	Yüzde
Journal of Travel and Tourism Research	6	4,08
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	5	3,40
Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi	4	2,70
Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi	4	2,70
Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi	4	2,70
Sağlık Akademisyenleri Dergisi	3	2,04
Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi	3	2,04
Journal of Hospitality and Tourism Issues	3	2,04
MANAS Journal of Social Studies	3	2,04
Abant Sosyal Bilimler Dergisi	3	2,04

3.2. Araştırma Soruları

Araştırma kapsamında cevaplanmaya çalışılan sorular şu şekildedir:

Soru 1: 2019-2024 yılları arasında, DergiPark veri tabanında anahtar kelimesi 'sağlık turizmi' olan kaç araştırma makalesi yayınlanmıştır?

Soru 2: Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin yayınlandığı dergilere ilişkin veriler nelerdir?

Soru 3: Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin yayınlandığı yıl dağılımı nasıldır?

Soru 4: Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin yazar sayısı nasıldır?

Soru 5: Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin atıf sayısı nasıldır?

Soru 6: Sağlık turizmi ile ilgili makalelerde kullanılan araştırma yöntemleri (nitel-nicel) nelerdir?

4. Bulgular

Sağlık turizmi alanyazını ile ilgili 2019-2024 yılları arasında yazılmış 147 araştırma makalesi incelemeye tabi tutulmuştur. Aşağıdaki tablolarda sağlık turizmi alanında yazılmış araştırma makalelerinin yayınlandığı dergilere, yıllara, yazarlara, atıf sayılarına, araştırma yöntemlerine göre, frekansları ve yüzdeleri verilmiştir. Tablo 1'de, çalışma kapsamında analiz edilen makalelerin yayınlandıkları dergiler, bu dergilerde yayınlanan sağlık turizmi makale sayıları ve yüzdeleri yer almaktadır.

Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi	3	2,04
Turizm Çalışmaları Dergisi	2	1,30
Turar Turizm ve Araştırma Dergisi	2	1,30
Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi	2	1,30
Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	2	1,30
Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	2	1,30
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	1,30
Journal of Humanities and Tourism Research	2	1,30
Journal of New Tourism Trends	2	1,30
Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	1,30
Journal of Awareness	2	1,30
Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	1,30
Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi	2	1,30
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	2	1,30
Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi	2	1,30
Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi	2	1,30
Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	1,30
Eurasian Journal of Health Technology Assessment	2	1,30
Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	1,30
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	1,30
Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi	2	1,30
Bilgi Yönetimi	2	1,30
Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	2	1,30
Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi	2	1,30
Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi	2	1,30
SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi	1	0,68
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi	1	0,68
Uluslararası İktisadi ve İdari Akademik Araştırmalar Dergisi	1	0,68
Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	1	0,68
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi	1	0,68
Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Dergisi	1	0,68
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	0,68
Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi	1	0,68
Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi	1	0,68
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi	1	0,68
Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi	1	0,68
Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	1	0,68
İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Dergisi	1	0,68
OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	1	0,68
Journal of Healthcare Management and Leadership	1	0,68
Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	1	0,68
19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi	1	0,68
Journal of Economics and Research	1	0,68
Verimlilik Dergisi	1	0,68
İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi	1	0,68
Fikriyat	1	0,68

Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi	1	0,68
Journal of Gastronomy Hospitality and Travel	1	0,68
International Journal of Computational and Experimental Science and Engineering	1	0,68
Coğrafi Bilimler Dergisi	1	0,68
Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi	1	0,68
Yaşar Üniversitesi E-Dergisi	1	0,68
Journal of Applied Tourism Research	1	0,68
İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi	1	0,68
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	0,68
InTraders International Trade Academic Journal	1	0,68
Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi	1	0,68
Journal of Life Economics	1	0,68
Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi	1	0,68
Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi	1	0,68
Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi	1	0,68
The Journal of International Civilization Studies	1	0,68
MTÜ Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi	1	0,68
Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	1	0,68
Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research	1	0,68
Journal of Academic Perspective on Social Studies	1	0,68
Kent Akademisi	1	0,68
Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi	1	0,68
Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi	1	0,68
Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi	1	0,68
İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	0,68
Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	0,68
Aydın Sağlık Dergisi	1	0,68
Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi	1	0,68
Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi	1	0,68
Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi	1	0,68
Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	0,68
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	1	0,68
Güncel Pazarlama Yaklaşımları ve Araştırmaları Dergisi	1	0,68
Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi	1	0,68
International Journal of Social Inquiry	1	0,68
Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi	1	0,68
İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi	1	0,68
Toplam	147	100,00%

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma kapsamında belirlenen ilk iki araştırma sorusu olan Soru 1: “2019-2024 yılları arasında, DergiPark veri tabanında anahtar kelimesi ‘sağlık turizmi’ olan kaç araştırma makalesi yayınlanmıştır?” ve Soru 2: “Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin yayınlandığı dergilere ilişkin veriler nelerdir?” sorularına ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Buna

göre, 2019-2024 yılları arasında DergiPark veri tabanında, anahtar kelimesi “sağlık turizmi” olan toplam 147 araştırma makalesi yayımlanmıştır. Bu makalelerin dağılımına bakıldığında, en fazla yayına ev sahipliği yapan derginin Journal of Travel and Tourism Research olduğu görülmektedir (6 makale, %4,08). Bunu Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

(5 makale, %3,40) ve ardından Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi, Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi ile Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi izlemektedir (her biri 4 makale, %2,70).

Bununla birlikte, araştırma sonuçları sağlık turizmi alanında yapılan çalışmaların belirli birkaç dergiyle sınırlı kalmadığını, aksine çok sayıda farklı dergide yayımlandığını göstermektedir. Bu durum, sağlık turizmi konusunun sadece sağlık bilimleri değil, aynı zamanda turizm, sosyal bilimler, işletme ve yönetim gibi farklı disiplinlerle de kesişen, disiplinler arası bir araştırma alanı olarak giderek daha fazla ilgi gördüğüne işaret etmektedir. Ayrıca, dergiler arasında hem sağlık yönetimi odaklı hem de genel sosyal bilimler alanında yayın yapan dergilerin yer alması, konunun hem sektörel hem de akademik bağlamda çok yönlü ele alındığını ortaya koymaktadır. Bu çoklu dağılım, sağlık turizmi üzerine yapılan akademik üretimin geniş bir yelpazeye yayıldığını ve alanyazındaki kavramsal çeşitliliği desteklediğini göstermektedir.

Tablo 2’de konuyla ilgili yazılan makalelerin yıllara göre dağılımları incelenmektedir. Tablo 2’de sunulan veriler doğrultusunda, çalışma kapsamında ele alınan üçüncü araştırma sorusu olan Soru 3: “Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin yayımlandığı yıl dağılımı nasıldır?” sorusu yanıtlanmaktadır. DergiPark veri tabanında “sağlık turizmi” anahtar kelimesiyle yayımlanan makaleler dikkate alındığında, en fazla yayın yapılan yılın 2022 olduğu görülmektedir (40 makale, %27,2). Bunu 2023 yılı Tablo 4.

Makalelerin Atıf Sayısına Göre Dağılımı

Makale Adı	Atıf Sayısı
Türkiye’de Medikal Turizm İncelemesi: Özel Hastanelerde Bir Çalışma	67
Türkiye’de Sağlık Turizminin Mevcut Durumu ve Ülke Ekonomisine Katkıları	60
Türkiye’de Sağlık Turizminin Potansiyeli ve Geleceği: Swot Analizi	46
Sağlık Turizmi ve Devlet Teşvikleri	45
Türkiye’nin Sağlık Turizminde Tercih Edilme Nedenleri Üzerine Bir Çalışma: Medikal Turizm Endeksi	39
Covid-19 ve Sağlık Turizmi	31
Sağlık Turizmini Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Değerlendirmesi (1988-2017)	31
Çok Ölçütlü Karar Verme ile Sağlık Turizminde Şehir Seçimi ve Analizi	24
Dünyada ve Türkiye’de Medikal Turizm Kapsamında Plastik ve Estetik Cerrahi Uygulamaların Hizmet Pazarlaması Karması	22
Perspektifinden Değerlendirilmesi	
Uluslararası Alanyazında Sağlık Turizmi Alt Bileşenleri Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz	21
Türkiye’nin Sağlık Turizmi Gelirini Etkileyen Faktörlerin Eşbütünleşme Analizi	20

(36 makale, %24,4) ve 2024 yılı (22 makale, %14,9) takip etmektedir.

Tablo 2.

Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Sayı	Yüzde
2024	22	14.9
2023	36	24.4
2022	40	27.2
2021	18	12.2
2020	17	11.5
2019	14	9.5
Toplam	147	%100

Tablo 3’de araştırma sorularına da uygun olarak, konuyla ilgili yazılan makaleler yazar sayıları açısından ele alınmıştır. Tablo-3’de elde edilen bulgular incelendiğinde Soru-4 “Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin yazar sayısı nasıldır?” sorusu cevaplandırılacaktır. ‘Sağlık Turizmi’ anahtar kelimesi ile ilgili yapılan yayınların en fazla 2 yazarlı (81 adet %55,1) yayınlar olduğu görülmektedir. Bu sonucun ardından tek yazarlı (33 adet %22,4) yayınlar gelmektedir. Üç yazarlı yayınlar ise üçüncü sırada (25 adet %17) gelmektedir.

Tablo 3.

Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımı

Yazar Sayısı	Sayı	Yüzde
1	33	22.4
2	81	55.1
3	25	17
4	5	3.4
5 ve üzeri	3	2
Toplam	147	%100

Sağlık Turizminde Dijital İletişim: Jc1 Akreditasyon Belgesini Almış Hastaneler Üzerinde Bir Araştırma	19
Sağlık Turizmi Alanyazının Bibliyometrik Analizi (2015-2020)	18
Sağlık Turizmi ve Ekonomik Büyümede Asimetrik Etkiler: Türkiye Uygulaması	16
Dünyada ve Türkiye’de Dijital Sağlık Turizmi Uygulamaları	16
Sağlık Turizmi Perspektifinden Türk Sağlık Sektörü Rekabet Gücü	15
Bolu İlinin Termal Turizm Açısından Potansiyelinin Değerlendirilmesi	14
Türkiye’nin Sağlık Turizmi Performansının Topsis Yöntemi ile Değerlendirilmesi (2004-2019)	13
Sağlık Turizmi İşleyiş Sürecinin Seyahat Acentaları Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Uygulama, İstanbul Örneği	12
Türkiye’de Sağlık Turizminin Uluslararası Pazarlama Temelinde İncelenmesi	12
Sağlık Turizminde Elektronik Ağızdan Ağıza Pazarlamanın Bölgesel Güven ve Seyahat Niyeti Üzerine Etkisi: Yabancı Hastalar Üzerine Bir Araştırma	12
Türkiye’nin Sağlık Turizmi Pazar Payını Arttırıcı Stratejilerin Bulanık Ahp Yöntemi Kullanılarak Geliştirilmesi	11
Sağlık Çalışanlarının Medikal Turizme Yönelik Algılarının İncelenmesi: Özel Hastane Örneği	11
Sağlık Turizmi Alanında Yapılan Çalışmalarının Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi	11
Yaşlılarda Termal Sağlık Turizmi Hizmet Algısı: Sivas İli Örneği	10
Medikal Turizm Kapsamındaki Sağlık Çalışanlarının Memnuniyet ve Örgütsel Bağlılık Düzeyleri: Kayseri Örneği	10
Şehir Hastanelerinin Sağlık Turizmine Etkisinin Swot Analizi ile Değerlendirilmesi	10
Sağlık Turizmi Potansiyelinin İncelenmesi: Trabzon İli	9
Sağlık Turizmi Kapsamında Geleneksel, Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp Turizmi	9
Medikal Turizmin Kurumsal Yeterliliğinin ve Potansiyelinin Hekim Görüşleriyle Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği	9
Sağlık Turizmi Swot Analizi: Adana İli Örneği	8
Sağlık Turizmi Yetki Belgesine Sahip Sağlık Tesislerine Ait Web Sitelerinin Kalite Yönetimi ve Sağlık Turizmi Perspektifinde İncelenmesi: Aydın İli Örneği	8
İstanbul’da Sağlık Turizmi Hizmeti Verilen Hastanelerde İnsan Kaynakları Bulma ve Seçme Süreci ve Bu Süreçte Karşılaşılan Sorunlar	8
Termal Turizmde Sosyal Medya Pazarlama Faaliyetlerinin Algılanan Hizmet Kalitesine ve Marka Değerine Etkisi: Afyonkarahisar’da Bir Araştırma	7
Turistlerin Sağlıklı Beslenme ve Diyet Danışmanlığı Hizmeti Alma Motivasyonu ile Gerçekleştirdikleri Turizm Hareketlerinde Çekici ve İtici Faktörler: Sosyal Medya Destekli Bir Araştırma	7
Sağlık Turizmi Yetki Belgesine Sahip Sağlık Tesislerinin Web Sitelerinin İncelenmesi: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Hastaneleri Üzerine Bir Araştırma	7
Termal Otel İşletmelerinde Hizmet Kalitesinin Müşteri Memnuniyetine Etkisi: Sivas Sıcak Çermik ve Yozgat Sorgun Kaplıcalarında Bir Uygulama	7
Türkiye’de Büyükşehirlerin Sağlık Turizmi Potansiyellerinin Cırtıc ve Waspas Yöntemleri ile Karşılaştırılması	7
Sağlık Turizmi Yetki Belgesi Almaya Hak Kazanan Acentelerin Web Sitelerinin İncelenmesi	7
Türkiye’deki Sağlık Turizmi Çeşitliliğini Artırmak İçin Yeni Bir Model Önerisi: Sağlıklı Yaşam Kampüsü (Sayka)	6
Elazığ İlinin Sağlık Turizmi Açısından Swot Analizi İle Değerlendirilmesi	6
Sağlık Turizmi Gelirleri Ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin Fournier Yaklaşımı İle Ampirik Olarak İncelenmesi	6
Covid-19 Pandemisinin Sağlık Turizmi Üzerindeki Etkisi	6
Türkiye İçin Uluslararası Sağlık Turizmi Talebinin Kantitatif Çerçeve Değerlendirilmesi	6
Sağlık Turizmi Kapsamında Saç Ekimi Tedavisi; Türkiye Ve Polonya Karşılaştırması	6
Türkiye’nin Uluslararası Sağlık Turizmindeki Rekabet Gücünün Ekonomik Büyümeye Etkisi: Ampirik Bir Analiz	6
Sağlık Turizmi Hastaları İçin E-Nabız Uygulamalarının Geliştirilmesi: Bir Model Önerisi	5
Bütüncül Tamamlayıcı ve Alternatif Tıbbın (Btat) Sağlık Turizmi ile Bütünleştirilmesinde Sağlık Hizmeti Yöneticilerinin Btat Bilgi Düzeyleri ve Tutumları: Trakya Bölgesi Örneği	5
Medikal Turizmde Hizmet Kalitesinin Hasta Memnuniyeti ve Hasta Sadakatine Etkisi: Türk Diasporası Üzerinde Bir Araştırma	5
Sağlık Turistlerinin Talepleri Doğrultusunda Türkiye’nin Medikal Turizm Pazarındaki Durumunun Saptanması	5
Sektörel Paydaşlar Perspektifinden Alanya’da Medikal Turizm	5
Sağlık Turizmi Yetki Belgeli Sağlık Tesislerinin Web Sitelerinin İçerik Analizi ile Değerlendirilmesi	5
Türkiye’nin Sağlık Turizmi Performansının Moora Metodu ile Değerlendirilmesi	5
Sağlık Turizmi Çalışanlarının Rekreatif Faaliyet Katılımlarına Göre Kişilerarası Duyarlılık ve Yaşam Doyum İlişkisi	5
Budaklı (Bitlis) Kaplıcasının Jeokimyasal Özellikleri ile Alanın Jeolojik ve Coğrafi Yapısı Arasındaki İlişki	5

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Sağlık Turizmin Gelişimindeki Etkisi: Türkiye Örneği	5
Türkiye'deki Sağlık Turizmi Hizmetlerine Yönelik Memnuniyet Algısı: Iraklı Turistler Örneği	5
Ülke Markalaşmasında Turizm Sektörü: Türkiye'de Sağlık Turizmi Üzerine Bir Değerlendirme	5
Diğerleri	107
Toplam	915

Tablo-4'de elde edilen bulgular incelendiğinde Soru-5 "Sağlık turizmi ile ilgili makalelerin atıf sayısı nasıldır?" sorusu cevaplandırılacaktır. 'Sağlık Turizmi' anahtar kelimesi ile ilgili yapılan yayınlardan en fazla atıfın 'Türkiye'de Medikal Turizm İncelemesi: Özel Hastanelerde Bir Çalışma' (67 atıf %7,3) adlı yayına yapıldığı görülmektedir. Bu sonucun ardından en fazla atıf yapılan yayın 'Türkiye'de Sağlık Turizminin Mevcut Durumu ve Ülke Ekonomisine Katkıları' (60 atıf %6,5) dır. Üçüncü en fazla atıf yapılan yayın ise 'Türkiye'de Sağlık Turizminin Potansiyeli ve Geleceği: Swot Analizi (46 atıf %5)'dir. En fazla atıf alan bu üç makale bilimsel bir bakış açısıyla yazılmış olup, kapsamlı analizler ve literatür taramaları içermektedir. Bu sayede, sağlık turizmi üzerinde gerçekleştirilen akademik araştırmalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. İlgili akademik araştırmalar arasında 5'ten daha az atıf alanlar "Diğerleri" ifadesi altında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda yer alan 50 araştırmamanın toplam 107 atıf aldıkları görülmektedir.

Tablo 5'de, söz konusu makaleler kullanılan araştırma metodolojisi bağlamında incelenmiştir.

Tablo 5.

Kullanılan Araştırma Yöntemi

Araştırma Yöntemi	Makale Sayısı	Yüzde
Nitel araştırma	67	%45,5
Nicel Araştırma	80	%54,5
Toplam	147	%100

Tablo-5'de elde edilen bulgular incelendiğinde Soru-6 'En çok kullanılan araştırma yöntemi (nitel-nicel) nedir?' sorusu cevaplandırılacaktır. 'Sağlık Turizmi' anahtar kelimesi ile ilgili yapılan yayınlarda en fazla nicel araştırma yöntemi (80 adet %54,5) olduğu görülmektedir. Nitel araştırma yöntemi ile 67 adet (%45,5) makale yayınlanmıştır.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, 2019-2024 yılları arasında DergiPark veri tabanında "sağlık turizmi" anahtar kelimesiyle yayımlanan toplam 147 araştırma makalesi bibliyometrik

analiz yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, sağlık turizmi alanındaki akademik üretimin kapsamı, eğilimleri ve metodolojik tercihleri hakkında anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, sağlık turizmi alanındaki yayınların belirli birkaç dergide yoğunlaşmakla birlikte oldukça geniş bir dergi yelpazesine yayıldığı tespit edilmiştir. Bu durum, konunun sadece sağlık yönetimi veya turizm alanlarıyla sınırlı kalmadığını; sosyal bilimler, ekonomi, iletişim ve kamu yönetimi gibi farklı disiplinlerin de katkısıyla çok boyutlu bir araştırma alanı hâline geldiğini göstermektedir. Dergi çeşitliliği, sağlık turizmi çalışmalarının disiplinler arası doğasını ve akademik çevrelerdeki yaygın ilgi düzeyini açıkça yansıtmaktadır.

Yıllara göre makale sayıları incelendiğinde, özellikle 2022, 2023 ve 2024 yıllarında yayın sayılarında belirgin bir artış görülmüştür. Bu eğilim, sağlık turizmi konusuna yönelik akademik ilginin son yıllarda ivme kazandığını göstermektedir. Artışın zamanlaması, pandemi sonrası dönemde sağlık hizmetlerine erişim biçimlerinin değişmesi, uluslararası hasta hareketliliğinin yeniden şekillenmesi ve ülkelerin sağlık sistemlerine yönelik stratejik yatırımları ile doğrudan ilişkilendirilebilir. Dolayısıyla bu artış, yalnızca akademik bir yönelimi değil, aynı zamanda sağlık turizminin küresel ölçekte yeniden konumlandırılmasına yönelik yapısal dönüşümleri de yansıtmaktadır.

Yazar sayıları açısından değerlendirildiğinde, iki yazarlı çalışmaların açık ara önde olduğu görülmektedir. Bu bulgu, sağlık turizmi araştırmalarının bireysel değil, çoğunlukla iş birliğine dayalı biçimde yürütüldüğünü göstermektedir. Ancak beş ve üzeri yazarlı makalelerin yok denecek kadar az olması, çok merkezli ve büyük ölçekli araştırma projelerinin henüz yaygınlaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu açıdan, disiplinler arası ekiplerle yürütülecek daha kapsamlı ve fon destekli projelerin teşvik edilmesi, alandaki araştırma derinliğini artırabilir.

Atıf sayısı bakımından öne çıkan çalışmaların, sağlık turizminin ekonomik etkileri, mevcut durumu ve

stratejik değerlendirmeleri gibi temalara odaklandığı tespit edilmiştir. Bu durum, literatürde özellikle politika üretimine ve karar vericilere yol gösterici nitelikteki çalışmalara daha fazla atıf yapıldığını göstermektedir. Sağlık turizminin ülkelerin döviz gelirine katkı sağlayan ve sağlık sistemlerini dışa açan stratejik bir sektör olarak görülmesi, bu tür temaların akademik değerini artırmaktadır. Ayrıca, stratejik analiz araçları (örneğin SWOT, AHP, TOPSIS gibi) kullanan çalışmaların yüksek atıf alması, yöntemsel derinliği olan analizlerin daha görünür olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma yöntemleri açısından değerlendirildiğinde, nicel yöntemlerin nitel yöntemlere göre daha sık tercih edildiği görülmüştür. Bu durum, sağlık turizmi alanındaki çalışmaların büyük ölçüde veri temelli ampirik yaklaşımlara dayandığını ve ölçülebilir göstergeler üzerinden genellenebilir sonuçlar üretmeye odaklandığını göstermektedir. Bununla birlikte, nitel çalışmaların da hatırı sayılır bir orana temsil edilmesi, alanın yalnızca istatistiksel değil, aynı zamanda kavramsal ve yorumlayıcı çerçevelerle de ele alındığını göstermektedir. Gelecekte, bu iki yöntemi birleştiren karma desenli araştırmaların artması, hem teori hem de uygulama açısından daha bütüncül bulgular ortaya koyacaktır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, sağlık turizmi alanındaki akademik çalışmalara yönelik bazı geliştirme alanları ve yönlendirmeler öne çıkmaktadır. Öncelikle, araştırmaların büyük oranda belirli konularda yoğunlaştığı; özellikle sağlık turizminin mevcut durumu, ekonomik etkileri ve stratejik analizleri gibi temaların daha sık ele alındığı görülmektedir. Bu durum, alanın temel yapı taşlarına yönelik güçlü bir bilgi birikimi oluştuğunu göstermekle birlikte, henüz yeterince çalışılmamış tematik boşlukların da bulunduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, etik meseleler, hasta deneyimleri, sürdürülebilirlik, sağlık turizminde çalışan memnuniyeti, kültürel hassasiyetler ve dijital sağlık hizmetleri gibi konular, daha derinlemesine incelenmeye açıktır.

Yazar sayılarının genellikle iki kişiyle sınırlı kalması ve çok yazarlı ekiplerin nadiren tercih edilmesi, sağlık turizmi araştırmalarında çok merkezli ve disiplinler arası iş birliklerinin henüz istenen düzeyde olmadığını göstermektedir. Bu bağlamda, farklı üniversiteler, disiplinler veya ülkeler arası ortaklıklarla yürütülecek

geniş kapsamlı araştırmaların teşvik edilmesi, hem akademik üretkenliği artıracak hem de daha bütüncül sonuçların elde edilmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, kamu kurumları ve özel sektörle kurulacak iş birlikleri, uygulamaya dönük ve politika yapım süreçlerini besleyici çalışmaların önünü açacaktır.

Metodolojik açıdan bakıldığında, ağırlıklı olarak nicel yöntemlerin tercih edilmesi, ölçülebilirlik açısından önemli kazanımlar sağlamaktadır. Ancak alandaki sosyal, kültürel ve yönetsel boyutların daha derinlemesine anlaşılması için nitel araştırmaların artırılması ve özellikle karma yöntem tasarımlarının benimsenmesi yerinde olacaktır. Bu sayede hem nicel verilerle genellenebilir sonuçlara ulaşmak hem de niteliksel verilerle bu sonuçların bağlamsal açıklamalarını yapmak mümkün hale gelecektir.

Türkiye'nin sağlık turizmi potansiyelini artırmaya yönelik politikaların yalnızca ekonomik göstergeler üzerinden değil, akademik araştırmalarla da desteklenmesi gerekmektedir. Özellikle karar alıcılar ve politika yapımcılar için sağlık turizmine ilişkin güvenilir, güncel ve disiplinler arası nitelikteki bilimsel bilgiler, strateji geliştirme süreçlerinde vazgeçilmez bir kaynak işlevi görecektir. Bu nedenle akademik çalışmaların niteliğini artırmaya yönelik fonların çeşitlendirilmesi, araştırmacıların sahaya erişimini kolaylaştıracak düzenlemelerin yapılması ve veri paylaşımının daha şeffaf hâle getirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, sağlık turizmi alanındaki akademik üretimin mevcut ivmesi umut vericidir; ancak bu üretimin daha stratejik, kapsayıcı ve etki odaklı bir doğrultuda gelişmesi için araştırma gündeminin çeşitlendirilmesi, disiplinler arası iş birliklerinin artırılması ve bilgi-temelli politika süreçlerinin desteklenmesi önem arz etmektedir.

6. Sınırlılıklar ve Gelecek Çalışmalar

Bu araştırmanın başlıca sınırlılığı, yalnızca "sağlık turizmi" ifadesini anahtar kelime olarak içeren çalışmaların analiz kapsamına alınmış olmasıdır. Bu durum, konuyla ilişkili ancak farklı kavramsal çerçevelerle adlandırılmış çalışmaların değerlendirme dışı kalmasına neden olmuştur. Bir diğer önemli sınırlılık ise veri kaynağının sadece DergiPark veri tabanı ile sınırlı tutulmasıdır. Oysa uluslararası literatürde sağlık turizmi konusuna odaklanan ve farklı veri tabanlarında yer alan

çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Ayrıca, çalışmada 2019–2024 yılları arasındaki yayınlara odaklanması da zaman bakımından bir sınırlılık teşkil etmektedir.

Gelecek çalışmalarda, bu sınırlılıkların aşılması adına, hem anahtar kelime çeşitliliği artırılarak konuya ilişkin daha geniş bir literatür taraması yapılması hem de Web of Science, Scopus, PubMed gibi farklı akademik veri tabanlarının da analize dâhil edilmesi önerilmektedir. Böylelikle, sağlık turizmi alanındaki yayın eğilimleri daha bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilebilir ve literatürdeki tematik boşlukların tespiti daha sağlıklı bir şekilde yapılabilir. Bu tür genişletilmiş bibliyometrik analizler, araştırma alanının hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki gelişim seyrini izlemek açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Metodolojik açıdan bakıldığında, bu çalışma betimsel bibliyometrik analiz yaklaşımını benimsemiştir. Bu yöntem, sağlık turizmi alanındaki yayın eğilimlerini genel hatlarıyla ortaya koymak açısından işlevsel ve yol gösterici niteliktedir. Bununla birlikte, gelecekteki araştırmalarda bibliyometrik analizlerin ağ analizi (örneğin atıf analizi, yazar iş birliği haritaları, anahtar kelime eşleşmeleri gibi) ya da içerik analizi gibi daha

derinlemesine yöntemlerle desteklenmesi, alandaki bilgi yapısının daha bütüncül biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışma, kapsamı itibarıyla Türkiye merkezli ve güncel bir veri seti üzerinden sağlık turizmi literatürüne dair önemli bir genel görünüm sunmakta; ileride yapılacak daha kapsamlı çalışmalar için güçlü bir zemin oluşturmaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği izni gerektiren bir çalışma olmadığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

Yazarların Makaleye Katkısı

Bu çalışma, Tuğba KARADAĞ ve Dr. Ali GÜVEN tarafından birlikte hazırlanmıştır. Çalışmanın literatür taraması, yöntem kısmının oluşturulması, raporlanması Tuğba KARADAĞ tarafından yapılmıştır. Çalışmanın revize edilmesi, ikincil kaynakların kontrol edilmesi, hakem değerlendirmelerinin revize edilmesi Dr. Ali GÜVEN tarafından yapılmıştır.

Çıkar Beyanı

Bu araştırma herhangi bir çıkar çatışmasına konu değildir.

Finansman

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır. Çalışma için gereken harcamalar yazarlar tarafından karşılanmıştır.

Kaynakça

- Akın, M. H. (2021). Sağlık turizmi alanyazının bibliyometrik analizi (2015-2020). *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 2026-2036. <https://doi.org/10.33206/mjss.882655>
- Al, U. (2008). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Bulut, A. & Şengül, H. (2019). Dünyada ve Türkiye'de sağlık turizmi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 45-62. <https://doi.org/10.29226/TR1001.2019.104>
- Canik, S., & Güneren Özdemir, E. (2019). Sağlık turizmini konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik değerlendirmesi (1988-2017). *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(2), 125-134.
- Eriş, H., & Barut, S. (2020). *Sağlık turizmi*. İksad Yayınevi.
- Fortune Business Insights, (2020). *Market research report*. Erişim adresi: <https://www.fortunebusinessinsights.com/industry-reports/medical-tourism-market-100681> Erişim Tarihi: 09.12.2024
- Hazarika, I. (2010). Tıbbi turizm: Hindistan'daki sağlık işgücü ve sağlık sistemleri üzerindeki potansiyel etkisi, *Sağlık Politikası ve Planlaması Dergisi*, 25(3), 248–251. <https://doi.org/10.1093/heapol/czp050>
- Johnson, A. G., & Samakovlis, I. (2019). A bibliometric analysis of knowledge development in smart tourism research. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 10(4), 600-623. <https://doi.org/10.1108/JHTT-07-2018-0065>
- Karakoç, S. (2017). *Küresel Dünyada sağlık turizminin önemi ve Türkiye'nin durum* (Yüksek lisans tezi). Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Kazak, M., & Kazak, G. (2023). Sağlık turizmi alanında yapılan çalışmalarının VOSViewer ile Bibliyometrik Analizi. *Journal of Healthcare Management and Leadership*, 1. <https://doi.org/10.35345/johmal.1253318>
- Kantar, G., & Işık, E. (2014). Türkiye'de sağlık turizmi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 1(1), 15-20.
- Kurutkan, M. N., & Orhan, F. (2018). *Kalite prensiplerinin görsel haritalama tekniğine göre bibliyometrik analizi*. Ankara: Sage Yayıncılık.
- Orhan, F. (2022). Bilimsel haritalama yöntemi ile sağlık turizmi yayınlarının bibliyometrik analizi: Sağlık turizminin bibliyometrik analizi. *Sosyal ve Analitik Sağlık Dergisi*, 2(1), 33–47. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6356415>
- Pirhan, Ş., & Eter, M. (2022). Türkiye'de sağlık turizmi alanında 2000-2020 yılları arasında yayımlanan akademik çalışmaların bibliyometrik analizi. *BÜSAD*, 3(1), 136-149.
- Tengilimoğlu, D. (2021). Sağlık turizmi ve devlet teşvikleri. *Journal of Life Economics*, 8(1), 1-10. <https://doi.org/10.15637/jlecon.8.1.01>
- Tontuş, H. Ö. (2017). Türkiye'nin sağlık turizmi açısından önemi. SATURK Yayınları. Erişim adresi: <http://www.saturk.gov.tr/images/pdf/tyst/06.pdf> Erişim tarihi: 11.11.2024
- Zsarnoczky, M. (2018). Novel concepts in the health tourism industry. *Vadyba Journal of Management*, 1(32), 67-73.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020). *Turizm İstatistikleri*. https://www.tuik.gov.tr/indir/revizyon/Turizm_Metod_TR.pdf
- OSMED. (t.y.). *Turizm Nedir?* Erişim adresi: <https://124.im/d6S3C> Erişim tarihi: 10.12.2024